

paa, dese Anstuelſe med os Andre om, at der ingen Uretfærdighed var i at vedtage en Bestemmelse om længere Leiemaal, synes jeg ogsaa, at det vilde have været rigtig, om de havde fulgt os Andre i at sætte denne Bestemmelse ind, saaledes at man i det andet Thing kan faae at se, i hvilken Retning Dnskerne her gaa. Saameget mere var det be- rettiget at gjøre det, som man kan gjøre det med frelst Samvittighed, naar man ikke finder nogen Uretfærdighed deri. At der er Mulighed for at faae det ærede Medlem og hans Medforslagsstilleres Forslag gennem- ført, betvivler jeg ikke, men jeg kan nu rig- tignot ikke se, at dette Ændringsforslag egent- lig medfører noget Resultat til Fordel for Husmændene. Allersførst maa jeg gjøre op- mærksom paa, at der maa et andet Ændrings- forslag til for at fuldstændiggjøre dette, nemlig et Ændringsforslag til Forandring af Lovens Titel. Lovens Titel gaar nem- lig ud paa en Forbedring af Fæste- og Leie- husmænds Raar, men det ærede Medlems Forslag omtaler idelukkende kun Leiehus- mændene. Hvis det altsaa blev vedtaget, maatte der absolut en Forandring i Titlen paa Lovforslaget, idet dette saa ikke kommer Fæstehusmændene tilgode. Altsaa det ærede Medlem og hans Medforslagsstillere ville ikke indrømme Husfæsterne den Erstatning, den Godtgjørelse, som de kunne gjøre Krav paa ved saadanne nyttige Forbedringer, som ere en Følge af Agerbrugets Udvikling og Tidens Gang. Jeg tror imidlertid heller ikke — hvad der ogsaa er gjort opmærksom paa fra anden Side — at Husleierne vilde faae megen Nytte af dette Forslag. En Overenskomst, som ikke betinger Godt- gjørelse, skulde altsaa være ugyldig, men det vil dog kun sige ugyldig for Leieren, thi Leieren vil altid kunne sætte sin Villie igjen- nem overfor ham. Lad os sige, at der er truffet en Aftale, men at denne Aftale er truffet, uden at der er betinget nogen Godt- gjørelse for de udførte Foranstaltninger. Ja, saa kan Leieren ikke hævde en saadan Aftale, naar han opsiges, men Leieren vil være i Stand til at hævde denne Aftale, fordi Op- sigelsen bestandig kan hænge truende over Leierens Hoved, og det Samme er jo Tilfæl- det ved Spørgsmaalet om, hvilke Ting, der skulle indbefattes under de aarlige Vedlige- holdelsesudgifter; det vil jo Leieren saa let kunne bestemme, idet han altid vil have Op- sigelsen i Baghaanden, og vil Leieren nødig flygte, er han jo altsaa forsaavidt tvungen til at holde sig den foreløbige Aftale efterret- telig. Nei, skulle disse Bestemmelser om Godt- gjørelse for udførte Forbedringer faae nogen Betydning, saa maa det og kan det ikke være

Andet, end at de maa sættes i Forbindelse med en forlænget Leietid, og jeg kan heller ikke se, at det kan være til Skade fra nogen Side set at gaa ind paa en saadan forlæn- get Leietid. Jeg tror, det er til stor Fordel for Leieren. Det vil derved blive dem mu- ligt at faae udført Forbedringer, som gjøre Eiendommen saa meget mere værdifuld i Fremtiden. Jeg tror, at naar man under de Forhandlinger, som igjennem Aarenes Løb have været førte om Fæstevæsenet og om Fæ- stes Overgang til Selveiendom, bestandig fra Godseiernes Side har frittet imod at gaa ind paa Salg af Fæsteqaarbe og Fæstes Af- løsning, saa har man ikke set, hvilken Fordel det egentlig har medført for dem at kunne komme til disse Forandringer. Thi det er dog en given Sag, at efterhaanden som disse Forhold have udviklet sig, er det i Virkelig- heden Godseierne, der ere gaaede af med Fordelen. Man regne det ud, som man regne vil, saa skal det vise sig, at det er dem, der væsentlig have haft Fordel af den Fæsteaf- løsning, der har fundet Sted. Jeg betvivler ikke, at ærede Medlemmer mene det rigtig godt med Husmændene, vi have jo set det gjennem den Betænkning, de for 2—3 Aar siden have skrevet, men jeg betvivler rigtig- nok, at de ville gjøre Leiehusmændene — om Fæstehusmændene er der jo ikke Tale — Spor af Gavn ved det Forslag, de have stil- let, og jeg maa derfor anbefale, at man for- kaster det. Hvad de andre Ændringsforslag angaar, da indeholde adskillige af dem Forbe- dringer, navnlig Forslaget under Nr. 2, der indskyder: „herunder indbefattet Leieren af en ubebygget Huslod“, finder jeg fuldstændig rigtig. Men jeg tror rigtignot ogsaa, saaledes som det ærede Forslagsstiller gjorde opmærk- som paa, at det behøver en Tilføielse om, at det kun gjælder særlig matrikulerede Hus- lodder, thi der kan tænkes Jordstykker, som ikke godt kunne indbrages under det tolvaarige Leiemaal. Der er mange Græsningsjorder og Hovedlodder, der ere ublagte til blot og bar Græsning, og som altsaa ikke drives med det Formaal at fremme et intensivt Ager- brug, og som ikke ere særlig matrikulerede eller stykblatte, saa at de kunne betragtes som en særskilt Eiendom; over saadanne vil jeg finde det fuldstændig rigtig, at Leieren de- holder fri Raadighed. Jeg tror paa For- slagsstillerens Begne at turde udtale, at man skal være meget villig til at gaa ind paa Ændringsforslaget, naar det til Idie Be- handling faaer en saadan Tilføielse, som jeg har omtalt. Ændringsforslag under Nr. 3 finder jeg ogsaa at være paa sin Plads, og jeg er enig i de Bemærkninger, der her fremkom fra det ærede Medlem (M. Sørensen),